

In deze factsheet vindt u een overzicht van de stand van zaken van COSA in Nederland. Raadpleeg voor meer informatie www.cosanederland.nl en www.reclassering.nl of stuur een mail naar info@cosanederland.nl.

Inleiding

COSA is een in Canada ontwikkelde aanpak gericht op re-integratie van zedendaders. Het voornaamste doel van COSA is: 'geen nieuwe slachtoffers'. Vrijwilligers en professionals van COSA ondersteunen gemotiveerde zedendaders (kernleden in een cirkel) bij het inperken van het risico op recidive. Cirkels staan open voor plegers van zedendelicten met een gemiddeld tot hoog risico op recidive en een hoge ondersteuningsbehoefte, die gemotiveerd willen werken aan een delictvrije toekomst. Beroepskrachten die bij het kernlid betrokken zijn (bijvoorbeeld de toezichthouder van de reclassering, wijkagent, behandelaar) vormen een buitencirkel die de binnencirkel van vrijwilligers en kernlid ondersteunt. Cirkels worden professioneel opgezet en begeleidt door Reclassering Nederland. Onderzoek ten behoeve van de doorontwikkeling van COSA wordt uitgevoerd door het Expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool, Den Bosch.

Vrijwilligers in COSA projecten

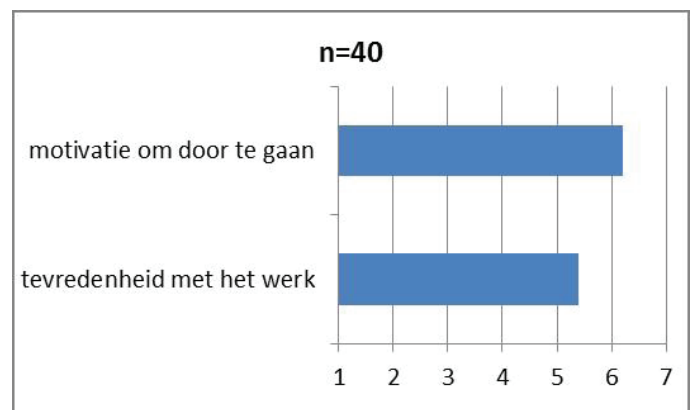
Op dit moment¹ zijn er 118 vrijwilligers actief in 30 cirkels - gemiddeld vier vrijwilligers per cirkel. Nog eens 120 vrijwilligers hebben de basistraining gevolgd en zijn in afwachting van toewijzing aan een cirkel, en 37 vrijwilligers hebben zich aangemeld en zijn in afwachting van de basistraining. Op dit moment bevinden zich 23 nieuwe cirkels in verschillende stadia van voorbereiding. Vrijwilligers melden zich veelal aan via de website van Reclassering Nederland (www.reclassering.nl) of via www.cosanederland.nl, nadat zij via de media of via bekenden van het project gehoord hebben, of via een van de regionale vrijwilligersbanken.

¹ Stand eind juni 2014

Onderzoek naar de impact op vrijwilligers

COSA-vrijwilligers voeren een belangrijke taak uit voor de samenleving. Daarbij kunnen zij te maken krijgen met complexe problemen van kernleden, die hoge eisen stellen aan creativiteit en doorzettingsvermogen. Het werk kan intensief zijn, ook in emotioneel opzicht. In 2013 is onderzoek gedaan naar de impact die het werken in een cirkel heeft op de vrijwilligers. Veertig van de 108 toen actieve vrijwilligers (= 37%) vulden een uitgebreide enquête in.

Hieronder een samenvatting van de belangrijkste

resultaten.

Kenmerken

Ongeveer de helft (51%) van de ondervraagde vrijwilligers was man, 49% vrouw. De gemiddelde leeftijd bedroeg 54 jaar, en de ruime meerderheid (75%) was hoger opgeleid. Veel COSA-vrijwilligers combineren hun werk voor COSA met ander vrijwilligerswerk (62%), niet zelden ook in de justitiesector, bijvoorbeeld bij Stichting Exodus of in een maatjesproject, en zo'n 28% combineert het met een betaalde baan (32 uur of meer). Twee derde (63%) heeft daarnaast nog ondersteuningstaken, zoals het verzorgen van kinderen, zieke familieleden of anderen waarvoor mantelzorg wordt verleend.

Motivatie en tevredenheid

De grote meerderheid van de vrijwilligers is tevreden tot zeer tevreden met hun werk voor COSA. De motivatie om zich te blijven inzetten is groot. Op een schaal van 1 tot 7 (helemaal niet – heel erg veel) scoren vrijwilligers ruim boven de neutrale middencategorie 4; niemand scoorde lager dan een 3.

Globaal konden drie typen motivatie worden onderscheiden die voor de vrijwilligers meer of minder belangrijk waren. Zij konden een score geven tussen 1 (helemaal niet belangrijk) tot 7 (heel erg belangrijk). Het hoogst scoorde: 'een bijdrage aan de samenleving willen leveren' (5,9), en vervolgens: 'uitdrukking willen geven aan je morele waarden' (4,9) en 'jezelf willen ontwikkelen of verbeteren' (3,5).

Impact

De impact van dit werk op het welzijn van de vrijwilligers is gemeten met een gestandaardiseerde vragenlijst, die veel in onderzoek naar belasting van hulpverleners gebruikt wordt, de ProQuol (Professional Quality of Life; Stamm, 2009). Hierin worden compassiesatisfactie (= gevoel van competentie), burnout en secundaire traumatische stress (stress door het aanhoren van traumatische ervaringen van cliënten) op een schaal van 0 tot 50 gemeten. In vergelijking met een steekproef van professionals die met zedendaders werken², ervaren COSA-vrijwilligers evenveel compassiesatisfactie, minder burn-out klachten, maar iets meer secundaire traumatische stress. Deze klachten bleken overigens deels samen te hangen met zelf meegemaakte traumatische gebeurtenissen.

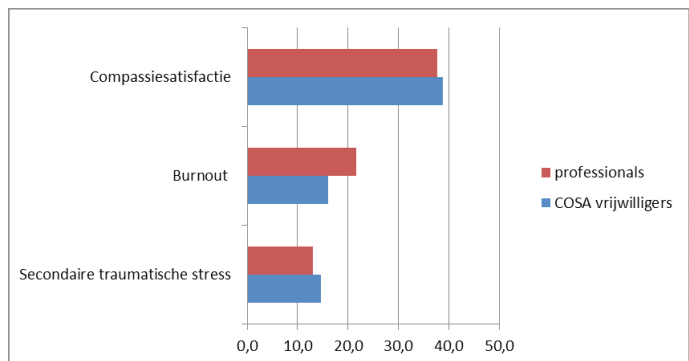
Veel vrijwilligers zijn zich door COSA bewuster geworden van sociale vraagstukken. Daarnaast gaf 52% van de vrijwilligers aan dat zij door COSA meer relevante beroepservaring hebben opgedaan. Het privéleven (partnerrelaties, behoefte aan intimiteit en seksualiteit) wordt niet beïnvloedt door het werken voor COSA.

Beïnvloedende factoren

Er is ook onderzocht in hoeverre belastende en ondersteunende factoren samenhangen met deze uitkomsten. Hierbij is gekeken naar kenmerken van het kernlid, de hoeveelheid tijd die men in COSA steekt, persoonlijkheidskenmerken zoals zelfvertrouwen, zelfbeeld, emotionele intelligentie, type motivatie, en naar steun vanuit de COSA-organisatie en vanuit medevrijwilligers.

² Sheehy Carmel & Friedlander, 2009; n=106

Belastende factoren bleken nauwelijks een rol te spelen, behalve belasting door het aantal (andere) sociale taken (dit hangt samen met minder motivatie om door te gaan, minder compassiesatisfactie) en nog last hebben van eigen traumatische ervaringen (dit hangt samen met minder motivatie om door te gaan, meer secundaire traumatische stress).

De belangrijkste ondersteunende factor is de mate waarin men zich verbonden voelt met de andere vrijwilligers en met de organisatie; gevolgd door de sociale steun vanuit medevrijwilligers en de cirkelcoördinator die de vrijwilligers begeleidt.

Het (lage) niveau van burn-out-klachten wordt voor 44 % door twee factoren verklaard: de sociale steun door medevrijwilligers en de eigen emotionele intelligentie. De belangrijkste voorspeller voor de mate van compassiesatisfactie is het gevoel van verbondenheid (connectedness). Deze factor verklaart in zijn eentje 39% van de compassiesatisfactie, maar wordt op zijn beurt weer verklaard door de sociale steun vanuit medevrijwilligers.

Colofon

Höing, M (2014): Factsheet COSA. September 2014.
's Hertogenbosch: Programmabureau Circles NL. © 2014
Programmabureau Circles-NL (Expertisecentrum Veiligheid
Avans Hogeschool en Reclassering Nederland).

Dit document is opgesteld vanuit het Lectoraat Reclassering en Veiligheidsbeleid aan de Avans Hogeschool/Expertisecentrum Veiligheid in opdracht van Reclassering Nederland.